

Årsberetning / åpenhetsrapport 2023

Til fremlegging på NORAs sjuende ordinære generalforsamling 7. oktober 2024
Styrets årsberetning dekker formelt sett driftsåret 2023,
men kommenterer også utvikling under første halvår 2024.

Innledningsvis vil styret understreke at 2023/24 så langt har vært NORAs mest suksessrike år hva gjelder å ivareta interessen til medlemmene, både som egenprodusenter og som artister.

CRM-loven og åpenhetsrapport

NORA er registrert hos Patentstyret, som er tilsynsorgan etter loven.

CRM-loven har en overgangsregel i § 55 andre ledd. Denne sier:

«Loven gjelder ikke handlinger som er utført eller rettigheter som er ervervet før denne loven trer i kraft. Bestemmelsene i kapitlene 5 og 6 gjelder kun for rettighetsvederlag som er innkrevd tidligst året etter at loven trer i kraft. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.» I praksis innebærer dette vederlag som er innkrevd fra og med 2022. Denne årsrapporten inneholder den informasjonen som loven krever til åpenhetsrapport

NORA har de senere år hatt tradisjon for å avholde generalforsamling på senhøsten, men for 2024s vedkommende var GF planlagt til forsommeren. Grunnet sykdom måtte avviklingen utsettes til primo oktober måned. Foreliggende beretning og åpenhetsrapport er derfor styrets forslag som først vil bli godkjent på NORAs kommende generalforsamling berammet til 7. oktober.

NORAs juridiske og administrative struktur

NORA er en ideell, selveiende og frittstående medlemsforening, som ble stiftet 14. desember 2015. Foreningens formål er å ivareta egenprodusentenes interesser ved

- å etablere en møteplass for egenprodusentene.
- å bistå dem ved individuell forvaltning av innspillingene;
- å representere dem versus myndigheter og innen kulturlivet,
- kollektiv forvaltning av deres fonograminnspillinger;

Det skal i alle henseende legges vekt på interessene til norske artister.

Årsmøtet er NORAs øverste myndighet, der alle foreningens medlemmer har rett til å delta. Medlemmenes stemmerett er fastsatt i NORAs vedtekter.

Styret er NORAs øverste organ mellom årsmøtene, og halvparten av styret står årlig på valg.

Styret ansetter daglig leder i foreningen, og ivaretar også foreningens interne kontrollfunksjon, med mindre årsmøtet beslutter noe annet.

NORA har ingen eierinteresser i andre selskaper eller organisasjoner.

Mandat fra siste generalforsamling

NORA avholdt sin åttende ordinære generalforsamling 6.11. 2023.

Det sittende styret ble i praksis gjenvalgt:

- Styreleder for ett år: Sæmund Fiskvik,
- Styremedlemmer for to år: Trine Rein og Jeff Wasserman
- Valgt for to år i 2022: Claudia Scott, Petter Wavold og Ragnhild Sarsten,
- samt varamann: Even Finsrud.

Øvrige valg

- Revisjon: Roar Hensvold
- Kontrollkomité: Ottar Johansen (valgt for to år), Pelle Korsmo (valgt for 2 år i 2022)
- Valgkomité: Tove Bøygard og Terje Tysland ble gjenvalgt

Årsmøtet sluttet opp om styrets mangeårige praksis hva gjelder anvendelse av vederlagsinntektene.

Organisatorisk

* Styret har regelmessig avholdt møter i 2023.

Styremedlemmer av NORA fikk i 2023 ikke utbetalt noe vederlag fra foreningen utover dekning av medlemskontingenten (= kr. 500, i likhet med alle øvrige medlemmer av foreningen). Det samme gjelder kontrollkomiteens medlemmer.

Styremedlemmene mottok for 2023 samlet styrehonorar stort kr. 52.750.

Styremedlemmene fikk samme år forsinket utbetalt styrehonoraret for 2022.

* Møter: NORA har opprettholdt tradisjonen med å avholde åpne møter

* Medlemsmassen har vært stabil i perioden, og rekrutteringa har dermed ikke vært tilfredsstillende.

* Administrativt: Styreleder har beholdt stillingen som daglig leder av NORA.

Administrasjonen har vært drevet fra hjemmekontor.

* NORAs hjemmeside har vært kritisk drøftet, og er i løpet av siste år noe forbedret.

Bransjepolitisk – NORA-suksess i ferske tvistesaker

NORA har i allianse med GramArt, Creo og Tonekunstnersamfundet vært tungt engasjert i en rekke tvister med IFPI Norge som hovedmotstander. Fronten mellom IFPI og øvrig norsk musikkliv hardner til, og IFPIs aggressive linje strammet seg til da FONO høsten 2022 valgte å bytte side fra NORA til IFPI, slik at disse fikk ryggen fri.

Betydelige vederlagsmidler skal her tilgodeses US-selskapet eller norske aktører.

Dette toppet seg i 2023/-24 med seire i en rekke større saker:

1. Twisten mellom Åge Aleksandersen/Terje Tysland og Warner Music.

I tvisten om masterrettighetene til katalogen til Norsk Plateselskap fikk de to NORA-medlemmene Åge og Terje fullt medhold innen Gramo om at de (sammen med Rotmo) står som eiere av produsentrettighetene. Selv om Warner tapte saken fullstendig, nektet selskapet å gi avkall på de omtvistede rettighetene, og

Aleksandersen/Tysland så seg tvunget til å anlegge søksmål. Saksforberedelsene avdekket at Warner Music hadde en tapt sak, og rett før hovedforhandling valgte Warner via forlik å akseptere at artistene fikk rettighetene sine fra begge kataloger med «Gullet i trønderrocken»: Plateselskapet AS og Norsk Plateselskap AS. NORA bistod de to artistene (begge NORA-medlemmer) i denne saken gjennom seks år, og har dermed fått vist at lille NORA kan vinne fram mot major-selskaper som tar seg til rette i opphavsrettslige spørsmål.

2. NORWACOs fordelingsnemnd.

I en større tvist om NORWACO-vederlag vant alliansen NORA/GramArt/Creo/Tonekunstnersamfundet en nokså total seier mot IFPI Norge.

3. NORWACOs voldgiftsnemnd.

I en tilsvarende sak mellom samme parter på NORWACOs hovedområde, TV-distribusjon, vant alliansen mellom NORA og utøverne i all hovedsak fram. Særlig vesentlig var her avklaring om den juridiske karakteren av tjenesten «Start Forfra».

4. Avtalelisens for Music Nest Norway.

Patentstyret innvilget våren 2023 MNN avtalelisens både på produsent- og utøverområdet. Initiert av NORA ble vedtaket innanket til Medieklagenemnda, som vinteren 2022/23 gav klagerne (GramArt, Creo, NORA og NTKS) fullt medhold og opphevet MNNs avtalelisens. Vedtaket innebærer at MNN ikke kan forvalte rettigheter for utøvere og frittstående produsenter uten å innhente individuelle fullmakter/mandater. Til overmål ble MNN også dømt til å betale klageres sakskostnader (en halv million kroner).

5. Åndsverkloven § 4

I den ovenfornevnte voldgiftssaken trakk nemnda feil i spørsmålet om de midlertidige kopiene ved «Start Forfra», og ga på dette punkt IFPI medhold. NORA og utøverorganisasjonene har senere lagt opp til omkamp om dette, og allerede fått medhold av professor Rognstad via en bestilt utredning om saken. Spørsmålet vil nå avgjøres av en ekspertgruppe innen NORWACO, og NORA har tro på positivt vedtak i saken våren 2025. Dette vil i så fall gi betydelige utslag ved utmåling av NORWACO-vederlagene.

6. «Gramo og amerikanerne»

NORA reiste på allerede på Gramos generalforsamling 2017 kritikk mot byråets innarbeidede praksis med å avregne betydelige vederlagsbeløp til produsenter/utøvere fra USA. NORAs syn er støttet av så vel et samla Storting, Fond for utøvende kunstnere, samtlige musikkorganisasjoner (unntatt IFPI) og Kulturdepartementet. Departementet har nå gitt NORAs syn medhold i et høringsutkast til revisjon av åndsverkloven, og endelig vedtak i saken skal gjøres av Stortinget innen sommeren 2025. Et slikt vedtak vil gi Fond for utøvende kunstnere betydelige inntektsøkninger på bekostning av angloamerikanske plateselskaper.

7. Brexit-konsekvenser

NORA har de siste par år presset på for å få Gramo og NORWACO til å ta konsekvensen av Brexit, med bortfall av visse rettigheter og posisjoner for briter. Dette er nå kommet på plass både i Gramo og i Norwaco, og resulterer i reduserte vederlag for angloamerikanske plateselskaper.

8. Løpende arbeid på rettighetsområdet:

Det gjenstår nå to større saker som vil bli avklart innen sommeren 2025. Dette er som ovenfor antydnet a) Større endringer i åndsverkloven og b) Prinsipielle endringer/presiseringer av NORWACOs fordelingssystem.

Begge disse store sakene vil kreve betydelig innsats gjennom høsten/vinteren/våren, og vil i beste fall gi gunstige endringer med vederlagsgevinster i millionklassen for norske rettighetshavere contra amerikanske interesser. Stor og god innsats fra NORAs side kan her bli avgjørende for utfallet.

Økonomisk

Økonomien er stram, men under god kontroll. Regnskap for 2023 er i skrivende stund ferdig utarbeidet, men vil først bli fastsatt på NORAs forestående generalforsamling i oktober måned. Bruttoinntektene knyttet til vederlag og avtaler utgjør totalt kr. 1.026.997. Utgiftene ligger stabilt på rundt en halv million kroner. Kun en mindre del av dette beløpet relaterer seg til adminutgifter i ordets snevre forstand. Storparten av kostnaden vedrører administrativ innsats ved tvistesaker og opphavsrettslige spørsmål der medlemmenes interesser har stått på spill.

Eksterne advokatutgifter til NORAs engasjement ved den rettslige tvisten mellom Åge Aleksandersen / Terje Tysland og Warner Music er her holdt utenfor, ettersom dette ikke angikk NORAs normale drift. Engasjementet ble i løpet av 2023 gjort opp, slik at det hele gikk i null for NORAs vedkommende.

Prosessen medførte imidlertid betydelig egeninnsats fra NORAs administrasjon, og bidro slik sett til NORAs høye kostnadsprosent ved fordeling av vederlagsinntekter. Det skal bemerkes at slik innsats i liten eller ingen grad er basert på kjøp av dyre konsulenttenester, slik at kostnadene begrenser seg til lønnsutgifter.

Vederlagsoppkreving

1. Avtaleområder:

NORA bedriver rettighetsforvaltning på NORWACO-området samt hva gjelder NRKs podcast, radio-on-demand og innkopiering av lydopptak i TV-produksjoner – samt bruk hos Rockheim. NORAs mandat for oppkrevingen tuftes på vedtektsbestemmelser som her fullmektiger NORA til å representere medlemmene. I motsetning til IFPI og FONO er NORA imidlertid ikke involvert i vederlagsavregningen fra Gramo til foreningens medlemmer, slik at denne går direkte til hvert enkelt NORA-medlem.

NORWACO-vederlag må etter regelverket sluses via foreninger, slik at NORA også her oppkrever på vegne av sine medlemmer. Aktuelle områder er her TV-distribusjon, arkivbruk, offentlig «visning», undervisningsbruk, bruk i bibliotek og museer samt privatkopiering.

2. Fordelings-policy:

Kostnadene til forvaltning er i det store og hele identisk med NORAs administrasjonsutgifter (se regnskapet) knyttet til innsatsen med å forsvare/øke vederlaget via forhandlinger, tvister, foreningsarbeid, lobbying – særlig hva NORWACO-vederlaget gjelder. Dette er dermed kostnader til inntekts ervervelse, og har da også resultert i en gradvis økning av vederlagsinntektene. Det vises her til ovenstående avsnitt om bransjepolitikk.

Når dette i regnskapet fremstår som administrasjonsutgifter, er det med andre noe misvisende. Hvorvidt slike administrative kostnader bør rubriseres som direkte eller

«indirekte», blir etter NORAs oppfatning et semantisk spørsmål. Kostnadene er i oversikten angitt summarisk og samlet.

Resultatet er en policy der en vesentlig del av oppkrevde midler anvendes til innsats for bedre rammevilkår og posisjoner for kommende oppkrevingsår. Denne policyen er fremlagt og beskrevet på alle årsmøter de siste 6-7 år, og har fått full tilslutning.

3. Avregninger

NORAs vederlagsfordeling kom for alvor i gang i løpet av 2023. Det er fremover lagt opp til årlige avregninger. Inntektene for 2023-avregninga relaterer seg til bruksårene 2021 og 2022, både hva gjelder NORWACO-vederlag og de avtalebaserte vederlagene.

NORA valgte å forene de ulike inntektsområdene i en samla avregning, og ble assistert av Gramo hva gjelder individuell utmåling av vederlag og praktisk avregning og utbetaling. Vederlagsmidlene for 2022 ble utbetalt til Gramo i desember 2023, og omfattet en pott på kr. 500.000; i hovedsak relatert til NORWACO-midler. Gramos individuelle videreavregning til medlemmene skjedde i januar 2024.

Vederlagsmidler avregnes også via kontingentdekning for foreningens medlemmer, noe som representerer et flatt vederlag på kr. 500 per år til hvert medlem (totalt kr. 220.000 for årene 2021:2022). Dette dekker delvis utbetalingen av kompensasjon for privatkopiering, men utgjør også en del av avregningen for avtalebaserte inntekter.

Oppkreving og -avregning av rettighetsvederlag for 2021/2022 fordeler seg slik:

Forvaltningsområder	Brutto oppkrevd *	Avregnet	Kostn.-%
NORWACO privatkopiering	Kr. 119.485	Kr. 100.000	16%
NORWACO øvrige inntekter	Kr. 726.948	Kr. 450.000	38% **
Avtalebaserte inntekter	Kr. 634.021	Kr. 170.000	73%
SUM for 2021:2022	Kr. 1.480.454	Kr. 720.000	

** Grunnet NORWACOs (nødvendige) praksis med periodiserte avregninger, a conto-utbetalinger, etterbetalinger og sluttavregninger vil det alltid være utfordrende å synkronisere foreningens regnskapstall for et kalenderår med NORWACO endelige vederlag for samme år.*

*** Kostnadsprosenten på 38 er summarisk den samme for alle NORWACOs underområder, da med det presiserte unntaket for privatkopieringskompensasjon.*

4. Fradrag for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser

I likhet med andre små organisasjoner blir en betydelig del av NORAs vederlagsinntekter anvendt til å finansiere bransjesaker, tvister og administrasjon.

NORA gjør imidlertid ikke fradrag for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser herunder beløp til kollektiv forvaltning. Ved fremtidig avregning påventes ikke ufordelbare midler (kollektive midler).

5. Forholdet til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner

Store deler av bransjepolitikk og forvaltningsarbeid er knyttet til fordelingsregimene i NORWACO og Gramo. Samtaler mellom NORA og Music Nest Norway om samarbeid har ikke ført fram, slik at det her ikke skjer noen form for samarbeid om rettighetsforvaltning.

6. Fordeling av driftskostnader

Henføring av driftskostnadene til hvert av de enkelte forvaltningsområder fremgår av tabellen ovenfor. Kostnader som ikke direkte kan relateres til rettighetsforvaltning er ubetydelig, og omfatter i første rekke åpne medlemsmøter, kontorhold og reisekostnader; samlet godt under 100.000 kroner.

7. Investeringsstrategi og risikohåndtering

NORA plasserer innkrevd rettighetsvederlag på innskuddskonto (klientkonto) i bank, slik at vederlagene er plassert risikofritt.

Øvrige saker

*** Lisensavtaler:**

Styret har slutført arbeidet med utvikling av en anbefalt bransjenorm for lisensavtaler. Hovedmålsetting med normen er å sikre at masterrettigheter forblir i behold hos egenprodusentene ved inngåelse av distribusjons- eller lisensavtaler. Vi ser nå en klar tendens til at majorselskaper presser egenprodusenter til å inngå lisensavtale fremfor distribusjonsavtale, og da slik at lisenstaker får avtalefestet rett til å forvalte egenprodusentens rettigheter på svært mange områder som egenprodusentene tradisjonelt har latt forvalte via NORA.

*** NA-fallitt:**

Strategien om organisatorisk samarbeid med Norsk Artistforbund havarerte allerede i 2020, fordi NORA mistet tillit til det sittende NA-styret, og denne mistilliten har vokst det siste året. På Gramos årsmøte ble det fremsatt en knusende kritikk mot ledertrioen; Bakken/Brendeland og Grøndahl. NA bidrar nå til sin egen undergang ved å ekskludere/svarteliste alle som sluttet opp om Gramos énstemmige vedtak om å frata NA enhver andel av de kollektiv midlene som fordeles blant utøverforeningene, samt å nekte alle tillitsvalgte i NORA – flere av dem grunnleggere av NA – medlemskap i NA. Nora har på den bakgrunn anbefalt sine medlemmer å melde seg ut av NA.

*** Antipirataksjon mot Gerry Helters:**

Helters er tidenes aller verste musikkpirat i Norge, og har operert over store deler av Europa de siste 30 år. Flere NORA-medlemmer og andre norske egenprodusenter og artister er i seinere tid rammet av hans kriminelle virksomhet. NORA og GramArt engasjerte seg på forsommeren 2024 i en aksjon for å bringe denne aktiviteten inn for Økokrim. Saken pågår, men grunnet manglende støtte fra Creo, FONO og IFPI har NORA måttet permittere sin advokat i saken, ettersom arbeidet allerede har belastet NORAs økonomi med nærmest uforsvarlig store beløp.

*** Music Nest Norway:**

IFPI og FONO gikk høsten 2022 sammen om å danne forvaltningsorganisasjonen Music Nest (MNN). Forespørsel fra NORA om adgang til kollektiv innmelding av NORA-medlemmene i MNN ble våren 2023 avslått av MNNs ledelse. Situasjonen kompliseres av at MNN ønsker å representere sine medlemmer også innen NORWACO, hvilket ville være uheldig for NORA-medlemmene ved eventuelt medlemskap i MNN.

Oslo 11. september 2024

Sæmund Fiskvik
styreleder

Petter Wavold
nestleder

Claudia Scott

Trine Rein

Ragnhild Sarsten

Jeff Wasserman